

Examenul național de bacalaureat 2025
Proba E. b)

Limba și literatura croată maternă

Simulare

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(45 de puncte)

Pažljivo pročitaј slijedeći ulomak:

U jednoj od slijepih ulica gornjega grada Senja bila je nekad kuća Ante Stipančića, uglednoga građanina i patricija iz stare porodice koja je u gradskim javnim poslovima još u početku osamnaestoga vijeka – a možda i prije – slavno sudjelovala. Ante je bio posljednji potomak svoga plemena, a oženio se tekar u svojoj četrdesetoj godini iz porodice starih plemića i senjskih patricija Domazetovića. – Što je protiv običaja onoga vremena tako dugo čekao da sa zakonitom drugaricom zavede svoj porodični život, bijaše krivnja u ocu mu Pavlu i Antinom uzgoju. Bio naime Ante jedinac u bogatoga oca čija su dva velika i jedan mali brod obilazili sve znamenitije luke po Dalmaciji, Istri, Grčkoj, Ruskoj, Italiji, Španjolskoj i Francuskoj. Sam stari Pavao Stipančić nije u privatnom životu igrao nikakvu gospodsku ulogu; on bi se u svoje patricijsko odijelo oblačio samo na velike i rijetke svetkovine gradske i crkvene, a sa svojom ženom Katom bavio se krčmarskim poslom u vlastitoj kući gdje bi i s viđenijim i s manje uglednim sugrađanima raspravljao po svom uzanom shvaćanju sukromna i javna pitanja života. – Što obilje a što valjda i porodični ponos stadoše u staroga Pavla buditi uspomenu na staru tradiciju po kojoj su Stipančići stajali nekada u prvim i najuglednijim redovima Senjana. Ali staroga domaćega gospodstva što bijahu pojedinci budi svojim duševnim sposobnostima i znanjem a još češće slavom u bojnom okršaju stekli, nestajalo je; već se otac Ante Stipančića – patricij i krčmar – stao bio ogledavati za sjajem sablje i kićenom odorom austrijskoga vojnika – a navlastito odonda pokle je cesar i kralj Josip II u kratkom roku tri puta grad Senj posjetio i milostivo dopustio da mu se mogu i uglednije glave grada pokloniti. To poklonstvo živjelo je u Pavla Stipančića i njegove žene Kate kao uspomena na najrjeđu i najsvečaniju zgodu života i stoga što je suglasno sa sugrađanima i stari Stipančić iza toga posjeta na vladara mrmaljao da je cesar očito zaboravio uvrede časnika protiv građana kao što i tužbe grada na te uvrede, dapače zaboravio i čitav niz svojih i svojih slavni predaka odredaba kojima su se vojničke oblasti strogo i odrješito poradi tih uvreda opominjale i korile. Car se kretao neprestano okružen samo sjajem tih ljudi koje građani nijesu trpjeli, i sad su s gorčinom u duši čitali na oholim licima počevši od zapovjednika majora, pa do vazda pijanoga nekoga četrdesetogodišnjeg natporučnika Hübscha isti rug: – Vidite li što vaše tužbe vrijede! – Pa gle, baš to omrazi staromu Stipančiću krčmu i brodarenje, i on stane spremati sina Antu za vojnički stališ. Ante dotjera iza duga klatarenja i ogromnog troška u svojoj dvadeset i osmoj godini do natporučnika, a onda, ne mogavši se pravo sprijateljiti sa zaptom vojničkog stališa, odreče se službe i stane živjeti po većim gradovima od očeve imovine. Iza deset godina vrati se u Senj gdje je trebalo manje za život, a tu se zagleda u šesnaestogodišnju Valpurgu, djevojče rijetke ljepote, i plane za njom vatrom kakva može da plane u dvadesetogodišnjem srcu.

Vjenceslav Novak – *Posljednji Stipančići*

A. Na temelju podataka iz gornjeg književnog teksta odgovorite, na ispitnom listu, na slijedeća pitanja:

1. Izdvojite iz teksta tko je bio Ante Stipančić.	6 bodova
2. Pronađite u tekstu kakav je bio stari Pavle Stipančić.	5 bodova
3. Izdvojite čega se sjeća stari Pavle Stipančić povodom posjete kralja Josipa II-og.	6 bodova
4. Pronađite u tekstu čime se bavio Ante Stipančić.	4 boda
5. Razvrstajte književno djelo u odgovarajuću književnu vrstu i književno razdoblje.	2 boda
6. Objasnite značenje frazema „gorčinom u duši“.	2 boda

B. Sastavite tekst od najviše jedne stranice u kojem biste razmotrili kriterije koji su ključni za važnost obitelj, polazeći od sopstvenog iskustva, kao i na temelju ideja iznesenih u gornjem tekstu Vjenceslava Novaka.

Pri pisanju teksta imajte na umu slijedeće:

1. sadržaj teksta: a) Izražavanje mišljenja o zadanoj temi – 2 boda; b) Predstavljanje dvaju argumenata – 4 boda; c) Razvijanje spomenutih dvaju argumenata – 4 boda; d) Upotrebljavanje ideja iz književnog teksta – 1 bod; e) Upotrebljavanje podataka iz stvarnog života – 2 boda; f) Jasna formulacija zaključka – 2 boda	15 bodova
2. kontinuitet teksta i logičan slijed informacija,	2 boda
3. podjela teksta na uvod, sadržaj i zaključak,	1 bod
4. formalno uređivanje teksta.	2 boda

SUBIECTUL al II-lea **(15 puncte)**

„Obitelj je nešto najdragocjenije u našim životima. Roditelji su djetetovi prvi učitelji i primjer, te imaju veliki utjecaj na djetetov socijalni, emocionalni, moralni i psihički razvoj (Rečić, 2006). Kroz obiteljski odgoj dijete usvaja društvene norme, vrijednosti, stavove, navike i stoga u ranom razvoju obitelj ima temeljnu ulogu jer utječe na djetetov rast i razvoj. Za uspostavljanje zdravog i sretnog života djeteta, najodgovornija ja njegova obitelj.“

Izvor: <https://www.bebe.hr/strucnjaci-savjetuju/vaznost-obitelji-u-zivotu-djeteta/>

Napišite na jednoj stranici sastav u kojim ćete izložiti važnost obitelji u djetetovom životu. U pisanju možete se služiti osobnim iskustvom.

1. Vanjski oblik sastava	2 boda
2. Unutarnji oblik sastava: a) sadržaj – 2 boda; b) kompozicija – 2 boda; c) jezična sredstva – 4 boda; d) stil sastava – 3 boda	11 bodova
3. Opći ton djela	2 boda

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

Napišite esej od 3 - 4 stranica u kojemu ćete predstaviti realistički roman Mrtvi kapitali, Josipa Kozarca. Esej će biti strukturiran sa naglaskom na naučeno djelo. U pisanju eseja ćete staviti naglasak na slijedeće zahtjeve:

1. Sadržaj eseja:	24 bodova
a) kompozicija i kratak sadržaj romana;	
b) pronadjenje triju osobina dominantnog književnog razdoblja u romanu;	
c) objašnjenje odnosa između Anke i Vinka;	
d) uspoređivanje Lešića sa Lujom sa strane gospođe Matković;	
e) Ankino opisivanje u odnosu sa svojom sestrom Nelom i sa svojom majkom gospođom Matković.	
2. Formalna struktura eseja (podjela na uvod, sadržaj i zaključak – 1 bod, kontinuitet i logičan slijed informacija – 2 boda, respektiranje pravopisnih norma jezika – 2 boda, izgled i čitljivost teksta – 1 bod)	6 bodova